

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ УХИЛЕННЯ ВІД ВІДБУВАННЯ ПОКАРАННЯ У ВИДІ ОБМЕЖЕННЯ ВОЛІ ТА У ВИДІ ПОЗБАВЛЕННЯ ВОЛІ

Серед фундаментальних показників будь-якої цивілізованої правової держави одне з провідних місць посідає захист інтересів та охорона прав усіх її громадян, у тому числі засуджених. Одним із засобів захисту порядку та умов відбування покарання є надання короткострокових виїздів за межі кримінально-виконавчих установ для засуджених осіб, які відбувають покарання у виді обмеження волі та у виді позбавлення волі. Порушення засудженими такого порядку, за наявності усіх ознак складу злочину, тягне кримінальну відповідальність за ухилення від відбування покарання у виді обмеження волі та у виді позбавлення волі, що передбачено ст. 390 КК України. Це свідчить не тільки про спрямованість держави захищати функціонування пенітенціарної системи кримінально-правовими засобами, але й забезпечення режиму в кримінально-виконавчих установах.

Кримінальна відповідальність за ухилення від відбування покарання у виді обмеження волі передбачена ч.ч. 1 та 2 ст. 390 КК України.

Традиційним для вітчизняного кримінального законодавства критерієм формування системи Особливої частини виступає родовий об'єкт злочину, тобто група однорідних суспільних відносин (благ, цінностей, інтересів), що порушуються близькими за своєю суттю злочинними зазіханнями. Що ж стосується окремої статті, то ми можемо відзначити, що такий поділ відбувається з урахуванням безпосереднього об'єкта посягання. Аналізуючи діяння, передбачені ч.ч. 1, 2 та 3 ст. 390 КК України, можна зазначити, що першопричиною криміналізації такого діяння є неповернення засудженої особи, яка відбуває покарання у виді позбавлення волі, до місця відбування покарання після закінчення терміну короткострокового виїзду. Відносно самовільного залишення місця обмеження волі, систематичного порушення правил проживання чи

громадського порядку та злісного ухилення від робіт засудженою особою, що відбуває покарання у виді обмеження волі (ч. 1 ст. 390 КК України), то такі діяння були штучно віднесені до ст. 390 КК України. Викладене свідчить про те, що вимоги відносно принципу віднесення діянь до статей Особливої частини КК України не були дотримані законодавцем при моделюванні злочину, передбаченого ст. 390 КК України. У зв'язку з цим, підставою виникнення кримінальної відповідальності за ухилення від відбування покарання у виді обмеження волі та у виді позбавлення волі було встановлення відповідальності за неповернення з короткострокового виїзду засудженої особи до місця відбування покарання у виді позбавлення волі. У зв'язку з цим необхідно зазначити, що предмет суспільних відносин злочинів, які передбачені ч.ч. 2 та 3 ст. 390 КК України, а також характер виникнення таких відносин є ідентичним. Що ж стосується злочину, передбаченого ч. 1 ст. 390 КК України, то ми доходимо висновку, що він був штучно віднесений до ст. 390 КК України, оскільки не відображає принципу віднесення того чи іншого діяння до Особливої частини КК України, а саме: за безпосереднім об'єктом. Таким чином, суспільно небезпечні діяння, які передбачені ч. 1 ст. 390 КК України, необхідно сформулювати в окремій спеціальній статті КК України, а саме: ст. 390-1 КК України.

Наступне на що, необхідно звернути увагу це те, що злісне ухилення від виконання робіт, злісне порушення правил проживання або правил перебування за межами виправного центру повинне розглядатися, як злочин із дворазовою дисциплінарною преюдицією. Кримінальну відповідальність за вчинення таких діянь, передбачити ч. 1 ст. 390-1 КК України. Під дворазовою дисциплінарною преюдицією необхідно розуміти, вчинення засудженим, втретє, протягом шести місяців порушення встановленого нормами кримінально-виконавчого законодавства України, порядку відбування покарання у виді обмеження волі, за умови, якщо за два попередні порушення вимог режиму відбування покарання за постановою начальника виправної установи, особи, яка виконує його обов'язки, або їх прямих начальників були накладені стягнення, що достроково не зняті або не погашені в установленому законом порядку. Що стосується самовільного залишення місця обмеження волі, то таке діяння, необхідно передбачити окремою частиною статті 390-1 КК України (ч. 2 ст. 390-1 КК України). У зв'язку з цим пропонуємо у ст. 68-1 КВК України передбачити поняття злісного

порушника встановленого порядку відбування покарання у виді обмеження волі.

Підсумовуючи вище викладене, зазначимо, що з прийняттям та вступом в дію у 2001 році КК України, були введені альтернативні види покарання позбавленню волі, а саме обмеження волі. Але, на сьогодні, існують об'єктивні обставини, щодо вдосконалення національного кримінального та кримінально-виконавчого законодавства, щодо порядку та умов відбування покарання у виді обмеження волі, а також кримінальної відповідальності за ухилення від відбування даного виду покарання.